

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Савска улица 25/IV, Београд
Број: 9/0-02-811/2022-2
Датум: 14.12.2022. године

МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА И ЕНЕРГЕТИКЕ

Немањина 22-26
Београд

Министарство рударства и енергетике доставило је Комисији за заштиту конкуренције, дана 12.12.2022. године, Предлог платформе за учешће делегације Републике Србије на 20. састанку Министарског савета Енергетске заједнице, који ће бити одржан у 15. децембра 2022. године у Бечу, Република Аустрија, са припадајућим прилозима, ради давања мишљења.

Савет Комисије за заштиту конкуренције, на основу члана 22. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС”, бр. 51/09 и 95/13) на 107. седници од 14. децембра 2022. године, након разматрања достављеног Предлога платформе са припадајућим прилозима, даје следеће

М И Ш Љ Е Њ Е

У вези са достављеним Предлогом платформе за учешће делегације Републике Србије на 20. састанку Министарског савета Енергетске заједнице (у даљем тексту: Предлог платформе), Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија), са аспекта своје надлежности, предлаже кориговање и прецизирање навода из Предлога платформе и то у делу који је насловљен „Усвајање Одлуке о инкорпорацији Уредбе (ЕУ) 2019/942, Уредбе (ЕУ) 2019/943, Уредбе (ЕУ) 2015/1222, Уредбе (ЕУ) 2016/1719, Уредбе (ЕУ) 2017/2195, Уредбе (ЕУ) 2017/ 2196, Уредбе (ЕУ) 2017/1485 у правну тековину Енергетске заједнице, којима се мења Анекс I Уговора о Енергетској заједници и о изменама и допунама Одлука Министарског савета бр. 2021/13/МС-ЕнЗ и бр. 2011/02/МС-ЕнЗ и Усвајање Процедуралног акта о интеграцији регионалног енергетског тржишта“, према следећем:

- 1) На страни 7, у трећем пасусу релевантног дела Предлога платформе, наведена је реченица која гласи:

„Претпостављајући да интеграција регионалних енергетских тржишта захтева стварање једнаких услова за заинтересоване стране из Уговорних страна и држава чланица ЕУ, укључивање регулаторног тела које је независно од заинтересованих страна те прекограничну сарадњу између извршних органа како би се осигурало да Уговорне стране примењују европска правила конкуренције и државне помоћи на исти начин као и институције Европске уније и њене државе чланице, одредбама предложеног процедуралног акта се дефинишу заинтересоване стране, успоставља реципроцитет међу заинтересованим странама, одређује надлежност Агенције Европске уније за сарадњу регулаторних тела за

област енергетике (ACER) и Европског удружења за сарадњу оператора преносних система за електричну енергију (ENTSO-E), дефинише начин сарадње заинтересованих страна са ENTSO-E и сарадња органа надлежних за конкуренцију и контролу државне помоћи.“

Имајући у виду мултилатерални карактер Уговора о оснивању Енергетске заједнице¹, Комисија уважава чињеницу да постоји могућност да сва релевантна тела Уговорних страна, односно тела за заштиту конкуренције и контролу државне помоћи Уговорних страна, не примењују правила конкуренције и државне помоћи Европске уније на исти начин као и институције Европске уније и њене државе чланице. Међутим, када је у питању Република Србија, Комисија за заштиту конкуренције то већ чини, с обзиром на обавезе преузете по основу Споразума о стабилизацији и придруживању², као и процес испуњења тих обавези који Европска комисија прати кроз рад релевантних одбора и пододбора, између осталог, кроз рад Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију, у чијем раду учествује и Комисија. Имајући у виду оцену Европске комисије у оквиру тог процеса, а која је садржана и у годишњим Извештајима Европске комисије о напретку Републике Србије у релевантном сегменту Преговарачког поглавља 8 (Политика конкуренције) - повреде конкуренције и концентрације („Antitrust and mergers“), **Комисија сматра да нема потребе да болдовани део горе наведеног пасуса остане у националном документу какав је Предлог платформе, односно, предлаже брисање подвученог дела пасуса на страни број 7. У супротном, цитирани навод би се могао сматрати применљивим и на Републику Србију, када је у питању поступање националних тела за заштиту конкуренције и контролу државне помоћи.**

- 2) На страни 10, у петом пасусу релевантног дела Предлога платформе, наведена је следећа формулација:

„Члан 4. Процедуралног акта даје Саветодавном одбору надлежност у погледу издавања обавезујућих мишљења. Имајући у виду да забране које Министарски савет изриче нису снабдевене одговарајућим правним механизмом за њихово извршење у складу са одредбама постојећег Уговора, што је разлог многобројних досадашњих предлога за доношење процедуралних аката, како би се створила могућност непосредне примене и извршења поменутих одлука и забрана. Мишљења Заједничког одбора (применом европских правних тековина које нису била предмет хармонизације) биће усвојена простом већином гласова и Саветодавни одбор ће морати да их узме у обзир приликом усвајања мишљења у складу са чланом 32. Процедуралног акта бр. 2008/01/МС- ЕпС, са изменама, о пословнику за решавање спорова према Уговору”. Овако предложени текст одредбе уводи произвољност без јасно дефинисаног поступка, надлежности и начина функционисања једног саветодавног тела, који није јасан и исцрпан. Последица одредбе је да се простом већином гласова у Заједничком одбору заузима став који обавезује Саветодавни одбор (што добија форму одлуке), при чему треба имати у виду чињеницу да је тачком 4. члана 4. предвиђено да “Заједничким одбором копредседавају Европска комисија и Секретаријат” на би се у том смислу Република Србија, као уговорна страна, могла наћи у неравноправном положају. С обзиром на већ исказану проблематичност формирања оваквог тела (Заједнички одбор), указујемо и на недостатак исцрпних правила о поступку доношења мишљења, гласања, надлежности и др. Овако прописана норма омогућава да копредседавајући утврђују дневни ред, а Република Србија се,

¹ Закон о ратификацији Уговора о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене Мисије Уједињених нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација, објављен је у „Службеном гласнику РС“ број 62 од 19. јула 2006. године.

² Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране и Републике Србије, са друге стране, („Службени гласник РС- међународни уговори”, бр. 83/2008).

чак и у ситуацији да искористи своје право и предложи тему дневног реда за коју сматра да је значајна, може наћи у ситуацији да тема никада не буде на дневном реду.“

Као што је Комисија претходно наводила, процедуралним актима Енергетске заједнице не може се регулисати материја која спада у домен регулисања Уговора о оснивању Енергетске заједнице, нити се таквим актима може мењати Уговор, а самим тим ни оснивати ново тело, какво је предвиђено у члану 4. став 1. Предлога процедуралног акта о интеграцији регионалног енергетског тржишта (означеног као Анекс 05а уз Предлог платформе). Такође, у случају наведеног акта, нису испуњени услови прописани чланом 86. Уговора.

С обзиром на напред наведено, Комисија предлаже формулацију текста којим би била прецизирана друга реченица, тако што би била замењена текстом који је у следећем ставу болдован:

„Члан 4. став 1. Процедуралног акта предвиђа оснивање Заједничког одбора који се састоји од представника Европске комисије, Секретаријата, националних органа уговорних страна надлежних за конкуренцију и извршних органа надлежних за спровођење државне помоћи, што би могло бити само предмет евентуалних измена и допуна Уговора о оснивању Енергетске заједнице. Мишљења Заједничког одбора (применом европских правних тековина које нису била предмет хармонизације) биће усвојена простом већином гласова и Саветодавни одбор ће морати да их узме у обзир приликом усвајања мишљења у складу са чланом 32. Процедуралног акта бр. 2008/01/МС- ЕпС, са изменама, о пословнику за решавање спорова према Уговору“. Овако предложен текст одредбе уводи произвољност без јасно дефинисаног поступка, надлежности и начина функционисања једног саветодавног тела, који није јасан и исцрпан. Последица одредбе је да се простом већином гласова у Заједничком одбору заузима став који Саветодавни одбор мора узети у обзир, при чему треба имати у виду чињеницу да је тачком 4. члана 4. предвиђено да “Заједничким одбором копредседавају Европска комисија и Секретаријат” на би се у том смислу Република Србија, као уговорна страна, могла наћи у неравноправном положају. С обзиром на већ исказану проблематичност формирања оваквог тела (Заједнички одбор), указујемо и на недостатак исцрпних правила о поступку доношења мишљења, гласања, надлежности и др. Овако прописана норма омогућава да копредседавајући утврђују дневни ред, а Република Србија се, чак и у ситуацији да искористи своје право и предложи тему дневног реда за коју сматра да је значајна, може наћи у ситуацији да тема никада не буде на дневном реду.“

У тексту је такође **брисан навод у загради „(што добија форму одлуке)“** јер по схватању Комисије, не одражава одредбу на коју се односи.

- 3) Неопходно је ускладити трећи пасус на страни 11. Предлога платформе са четвртим пасусом који садржи предлог (болдовани), како би било недвосмислено како ће Република Србија гласати.

Када су у питању припадајући прилози, означени као Анекс 05а и Анекс 08, достављени Комисији уз Предлог платформе, Комисија указује на следеће:

- (1) Анекс 05а, који носи назив Предлог за усвајање Процедуралног акта о интеграцији регионалног енергетског тржишта, предвиђа у члану 4. ставу 1. оснивање Заједничког одбора, који се састоји од представника Европске комисије, Секретаријата, националних органа уговорних страна надлежних за конкуренцију и извршних органа надлежних за спровођење државне помоћи. Такав предлог члана не испуњава услове прописане чл. 86. Уговора о оснивању Енергетске заједнице, имајући у виду да

формирање одбора или другог тела Енергетске заједнице, па макар и консултативног, превазилази материју која може бити регулисана процедуралним актом (организациона, буџетска и питања транспарентности Енергетске заједнице). Такође, као што је Комисија претходно наводила, сарадња Комисије са Европском комисијом већ постоји и одвија се у оквиру важећих прописа, пре свега Закона о заштити конкуренције и Споразума о стабилизацији и придруживању. Поред тога, Комисија сарађује са другим телима за заштиту конкуренције и има више закључених билатералних споразума о сарадњи. На крају, Комисија сарађује и са Секретаријатом Енергетске заједнице, у контексту испуњења обавеза из Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

Такође, у вези са делом члана 4. став 1, који гласи: „Да би се осигурало да национални извршни органи уговорних страна **и Министарски савет спроводе забране садржане у чл. 18. и 19. Уговора** ефикасно и у складу са праксом и судском праксом у вези са чл. 101, 102, 106. и 107. Уговора о функционисању Европске уније...“, указујемо да је Комисија једини национални орган овлашћен да утврди кршење правила конкуренције које утиче или би могло утицати на конкуренцију на територији Републике Србије. Било која друга могућност, бар када је у питању Република Србија, била би у супротности са њеним позитивно-правним прописима.

- 2) Анекс 08- резиме Извештаја Секретаријата Енергетске заједнице о имплементацији за Републику Србију, на страни 12, садржи оцену поступања Комисије поводом које се Комисија већ изјашњавала, а последњи пут у допису електронске поште упућеном Министарству рударства и енергетике дана 07.12.2022. године. Као што је Комисија том приликом навела, Комисија испитује концентрације учесника на тржишту према и када су за то испуњени услови из Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС”, бр. 51/09 и 95/13). Дакле, не може се рећи да је Комисија „ограничила своје поступање у енергетском сектору на одобрење једне концентрације“, како је у том Извештају наведено, док је код описа поступка Комисије покренутог 2018. године против Градске топлане Ниш, потребно напоменути да се ради о поступку утврђивања повреде конкуренције, како је Комисија претходно и прецизирала.

Коначно, Комисија је става да је неопходно принципијелно и доследно се придржавати одредби Уговора о оснивању Енергетске заједнице, које се односе на његове евентуалне измене и допуне.

Предлози осталих приложених аката, достављених уз Предлог платформе, регулишу материју која не спада у домен надлежности Комисије.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Небојша Перић с.р.